

Projekto poveikio vertinimas “Expanding the range of the lynx population in northern Poland” poveikis vietos visuomenei

Ataskaita, kurioje pateikiami klausimyno tyrimo rezultatai atlikta 2024 m. lapkričio mėn.

Išversta automatiškai su DeepL.

Kraków, 2024

**Co-funded by
the European Union**

**Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**

TURINYS

ĮVADAS	3
TYRIMO APRAŠYMAS	3
REZULTATAI	6
<i>ŽINIOS</i>	6
<i>SUVOKIMAS IR POŽIŪRIS</i>	7
<i>LŪŠIŲ SVARBA VISUOMENEI</i>	9
<i>GRĖSMIŲ IR NAUDOS SUVOKIMAS</i>	11
<i>EMOCIJOS</i>	14
<i>PATIRTIS SU LŪŠIMIS</i>	15
<i>NUOMONĖ APIE PROJEKTĄ</i>	16
<i>ŽINIŲ APIE LŪŠIS ŠALTINIAI</i>	17
IŠVADOS	18

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

IVADAS

Projekto socialinis poveikis susijęs su vietos bendruomenių požiūriu į lūšis ir šios rūšies išsaugojimo pastangas. Kadangi lūšis yra potencialiai konfliktinė rūšis, galinti sukelti ekonominės veiklos nuostolius, svarbu, kad vietos bendruomenės, ypač pagrindinės suinteresuotos grupės, teigiamai vertintų jos buvimą, išsaugojimo veiklą ir populiacijos didinimą. Projekto poveikio visuomenei požiūriu turėtų būti siekiama sumažinti konfliktinių situacijų tarp gyventojų ir lūšių išsaugojimo riziką ir formuoti teigiamą požiūrį į šią rūšį. Visų pirma šios užduotys turėtų būti vykdomos atsižvelgiant į pagrindines suinteresuotųjų šalių grupes, kurios patiria nuostolių arba gali būti įtrauktos į konfliktus.

Šioje ataskaitoje aprašomos vietos bendruomenės žinios, nuomonės, požiūris, patirtis ir įsitikinimai apie lūšis projekto teritorijoje. Tai pirmoji tokio pobūdžio apklausa, atlikta su projekto teritorijoje - šiaurės Lenkijoje, pietų Lietuvoje ir šiaurės rytų Vokietijoje - esančiais lūšių apsaugos suinteresuotaisiais subjektais.

Projekto poveikis visuomenei tiriamas matuojant: 1) vietos bendruomenės žinių apie lūšis lygį; 2) požiūrį į lūšis ir nuomonę apie jų apsaugos būtinybę; 3) naudos ir nuostolių, patiriamų dėl lūšių buvimo, suvokimą; 4) emocinę orientaciją; 5) patirtį, susijusią su rūšimi; 6) žinias apie projekto veiklą ir nuomonę apie ją; 7) žinių apie lūšis šaltinius.

TYRIMO APRAŠYMAS

Tyrimas buvo atliktas 2024 m. lapkričio mėn. naudojant internetinę apklausą. Kvietimas užpildyti apklausą buvo išsiųstas suinteresuotųjų šalių grupėms pagal projekto partnerių turimus kontaktus ir turimą viešą informaciją. Apklausa taip pat buvo paskelbta projekto interneto svetainėje. Lenkijoje apklausa pirmiausia buvo vykdoma išsiunčiant kvietimus užpildyti klausimyną savivaldybių, esančių dabartinio lūšių paplitimo teritorijoje, vietos valdžios institucijoms; atrinktų trijų savivaldybių, kuriose šiuo metu lūšių nėra, bet kuriose ateityje potencialiai galėtų būti vykdoma reintrodukcija, vietos valdžios institucijoms; miškų urėdijoms, kuriose lūšys paplitusios; medžiotojų klubams; vietos nevyriausybinėms organizacijoms ir asociacijoms, susijusioms su gamtos apsauga, aplinkosauginiu švietimu, rekreacija ir turizmu; papildomai skelbiant klausimyną projekto interneto svetainėje..

Iš viso surinkta 323 klausimynai, iš jų 186 Lenkijoje, 62 Lietuvoje, 75 Vokietijoje (T1). Apklaustųjų grupę sudaro 39 proc. moterų ir 56 proc. vyrų, šiuo požiūriu tarp šalių esama didelių skirtumų. Didžiąją dalį respondentų sudarė asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą (75 %) ir vidurinį arba techninį išsilavinimą (20 %). Vidutinis respondentų amžius buvo 45 metai.

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Maždaug ketvirtadalis respondentų (26 %) yra ūkininkai, o beveik trečdaliui iš jų žemės ūkis yra pagrindinis pajamų šaltinis. Kas dešimtas respondentas turi pajamų iš paslaugų teikimo turistams (įskaitant apgyvendinimo paslaugų teikimą), tačiau agroturizmas nebuvo pagrindinis pajamų šaltinis beveik nė vienam respondentui (iš viso tik 4 iš visų apklaustų šalių). Dauguma respondentų turi naminių gyvūnų (75 %), o beveik pusė - žemės ūkio gyvulių (45,5 %), tačiau gyvulių turėjimas tarp trijų tirtų regionų gyventojų grupių labai skiriasi. Tarp ūkinių gyvūnų daugiausia žmonių turėjo naminių paukščių (53 respondentai), kitų gyvulių (48), avių (22), arklių (21) ir galvijų (17). Apklausoje dalyvavo vietos valdžios atstovai (28 % respondentų), miškų valdymo institucijų darbuotojai (38 %), medžiotojai (40 %), vietos nevyriausybinių organizacijų darbuotojai ir aktyvistai (16 %).

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

T1. Table 1 - Characteristics of the study sample. *Tabela 1 – Charakterystyka badanej próby. Lentelė 1. Tyrimo imties charakteristikos. Tabelle 1. Merkmale der Studienstichprobe.*

Variables / country <i>zmiennie / kraj</i> <i>kintamieji / šalis</i> <i>Variablen / Land</i>	Poland <i>Polska</i> <i>Lenkija</i> <i>Polen</i>	Lithuania <i>Litwa</i> <i>Lietuva</i> <i>Litauen</i>	Germany <i>Niemcy</i> <i>Vokietija</i> <i>Deutschland</i>	Total <i>razem</i> <i>visi</i> <i>gesamt</i>
Number of questionnaires / liczba ankiet / klausimynų skaičius / Anzahl der Fragebögen	186	62	75	323
Gender / plėć / lytis / Geschlecht				
Female / kobiety / moteris / weiblich	51%	15%	32%	39%
Male / mėžczyźni / vyras / männlich	46%	82%	57%	56%
Refusal / odmowa / nenoriu atsakyti / Keine Antwort	3%	3%	11%	5%
Education / wykształcenie / išsilavinimas/ Bildung				
No education / brak / jokio / keine	0%	2%	0%	1%
Vocational / zawodowe / profesinis / Berufsausbildung, Fachausbildung	3%	3%	5%	4%
Secondary / średnie lub techniczne / vidurinis arba profesinis / Realschulabschluss, Mittlere Reife, Fachhochschulreife, Abitur	26%	13%	14%	20%
Tertiary / wyższe / aukštasis / Hochschulabschluss	71%	82%	81%	75%
Age / wiek / amžius / Alter				
Min – max	19 – 78	19 – 74	18 – 65	18 – 78
Mean / średnia / vidurkis / Durchschnitt	45	48	45	45
Runs a farm / prowadzi działalność rolniczą / vykdo žemės ūkio veiklą / landwirtschaftliche Tätigkeiten ausübt				
Yes / tak / taip / ja	18% n=34	43% n=27	31% n=22	26% n=83
Agriculture is the main source of income / rolnictwo głównym źródłem dochodów / žemės ūkis yra pagrindinis pajamų šaltinis / Landwirtschaft als Haupteinkommensquelle				
Yes / tak / taip / ja	32% n=11	4% n=1	50% n=11	28% n=23
% of all farmers / % rolników / % visų ūkininkų / % aller Landwirte				
Provides tourist services / prowadzi usługi turystyczne / Teikia turizmo paslaugas/ Bietet touristische Dienstleistungen				
Yes / tak / taip / ja	11% n=20	8% n=5	11% n=8	10% n=33
Owens a pet / posiada zwierzęta domowe / turi augintinių / hat Haustiere				
Yes / tak / taip / ja	79%	80%	62,5%	75%
Owens farm animals / posiada zwierzęta gospodarskie / turi gyvulių / besitzt Viehbestand				
Yes / tak / taip / ja	26%	42%	96%	45,5%
Stakeholder group in sample, multiple choice question / grupa interesariuszy – pytanie wielokrotnego wyboru / suinteresuotųjų šalių grupė - klausimas su keliais atsakymų variantais / Stakeholder-Gruppe - Multiple-Choice-Frage				
Local authorities / samorząd lokalny / vietos valdžia / Lokale Regierung	44%	5%	9%	28%
Forester / leśnik / miškininkas/ Förster	35%	42%	40%	38%
Hunter / myśliwy / medžiotojas / Jäger	20%	71%	56%	40%
NGO / NVO / NRO	14%	7%	31%	16%

Co-funded by
the European Union

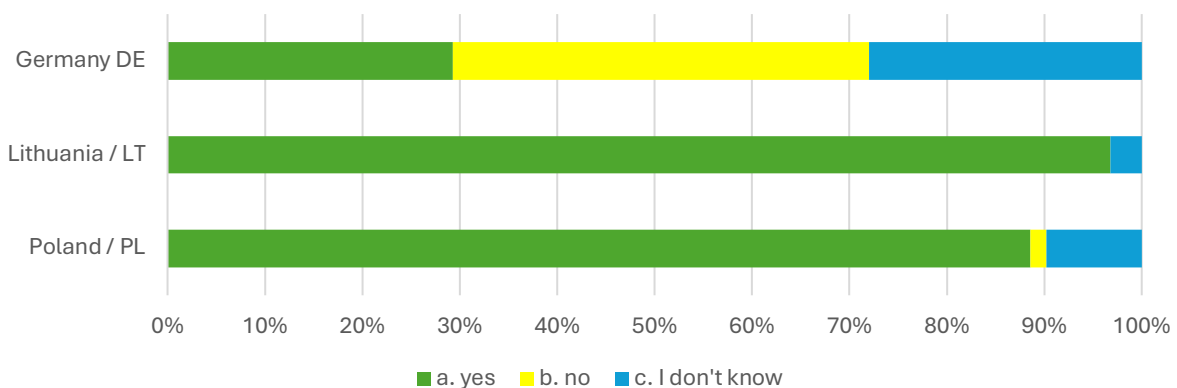
Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

REZULTATAI

ŽINIOS

Dauguma respondentų žino, kad projekto teritorijoje gyvena lūšys (76 % visų respondentų), daugiausiai žinių apie lūšių buvimą tiriamajame regione turi Lenkija (88 % respondentų), mažiausiai - Vokietija (29 % respondentų) (Fig. 1). Taip pat Vokietijoje didžiausia dalis respondentų į klausimą apie lūšių buvimą jų regione pažymėjo atsakymą „nežinau“ (28 %). Kartu verta pažymėti, kad šiaurės rytų Vokietijoje, priešingai nei šiaurės Lenkijos ir pietų Lietuvos teritorijose, lūšys dar tik pradeda būti aptinkamos, o šiaurės Lietuvos teritorijose jos yra pastovios.

Fig. 1. Does the lynx live in the northern Poland / southern Lithuania / north-eastern Germany

PL: *Czy rysie występują w północnej Polsce? a: tak; b: nie; c: nie wiem*

LT: *Ar lūšys aptinkamos pietų Lietuvoje? a: taip; b: ne; c: nežinau*

DE: *Gibt es Luchse in Nordostdeutschland? a: ja; b: nein; c: weiß nicht*

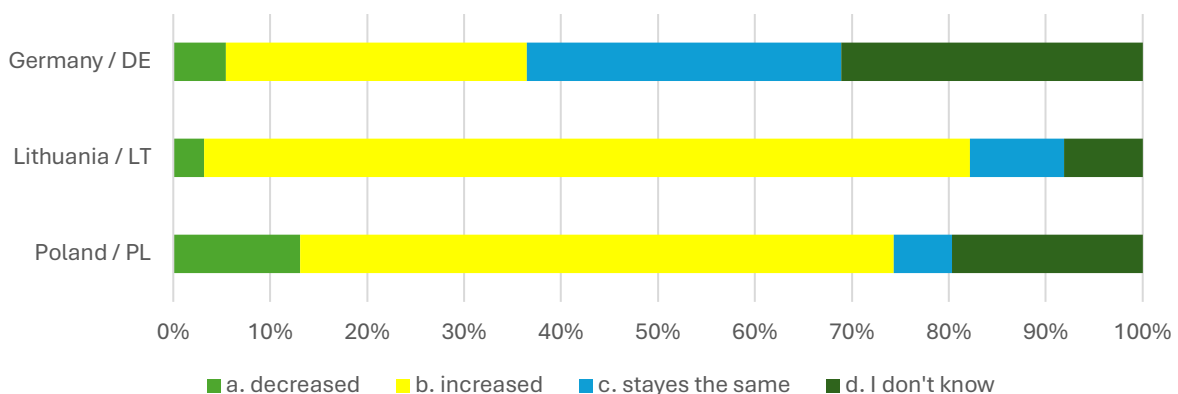
Dauguma respondentų nežino, kokio dydžio yra lūšių teritorija. Iš viso į šį klausimą teisingai atsakė 37 proc. respondentų, 41 proc. nurodė daug mažesnę teritoriją, reikalingą lūšims gyventi, 22,5 proc. atsakė „nežinau“. Daugiausia žinių turėjo Vokietijos respondentai - 55 % teisingų atsakymų, mažiausiai - Lietuvos respondentai - 23 % teisingų atsakymų. Didžioji dauguma respondentų (90 % apskritai, 91 % Lenkijoje, 97 % Lietuvoje, 83 % Vokietijoje) žino, kad lūšys minta žinduoliais, daugiausia šernais.

Daugiau nei pusė respondentų (54 %) nurodė, kad jų savivaldybėje gyvena lūšys, iš jų 63 % respondentų Lenkijoje, 87 % Lietuvoje ir tik 3 % Vokietijoje; 32 % respondentų nurodė, kad jų savivaldybėje lūšys negyvena, o 15 % deklaravo neturintys žinių šia tema. Didžiausia dalis

teigiančių, kad neturi žinių, yra tarp Lenkijos respondentų (18 %), mažiausia - tarp Lietuvos respondentų (7 %); Vokietijoje 13,5 % respondentų nurodė neturintys žinių.

Lenkijos ir Lietuvos respondentai mano, kad per pastaruosius 10 metų lūšių populiacija jų regione padidėjo (atitinkamai 61 proc. ir 79 proc. respondentų), o Vokietijoje nuomonės išsiskyrė (Fig. 2). Beveik visi respondentai žino, kad lūšis yra griežtai saugoma rūšis (iš viso 94 proc. respondentų, iš jų 96 proc. respondentų Lenkijoje, 100 proc. respondentų Lietuvoje, 89 proc. respondentų Vokietijoje).

Fig 2. Lynx population in the northern Poland / southern Lithuania / north-eastern Germany in the last 10 years.

PL: Populacja rysia w północnej Polsce w ostatnich 10 latach: a: zmniejszyła się; b: zwiększyła się; c: pozostała bez zmian; d: nie wiem

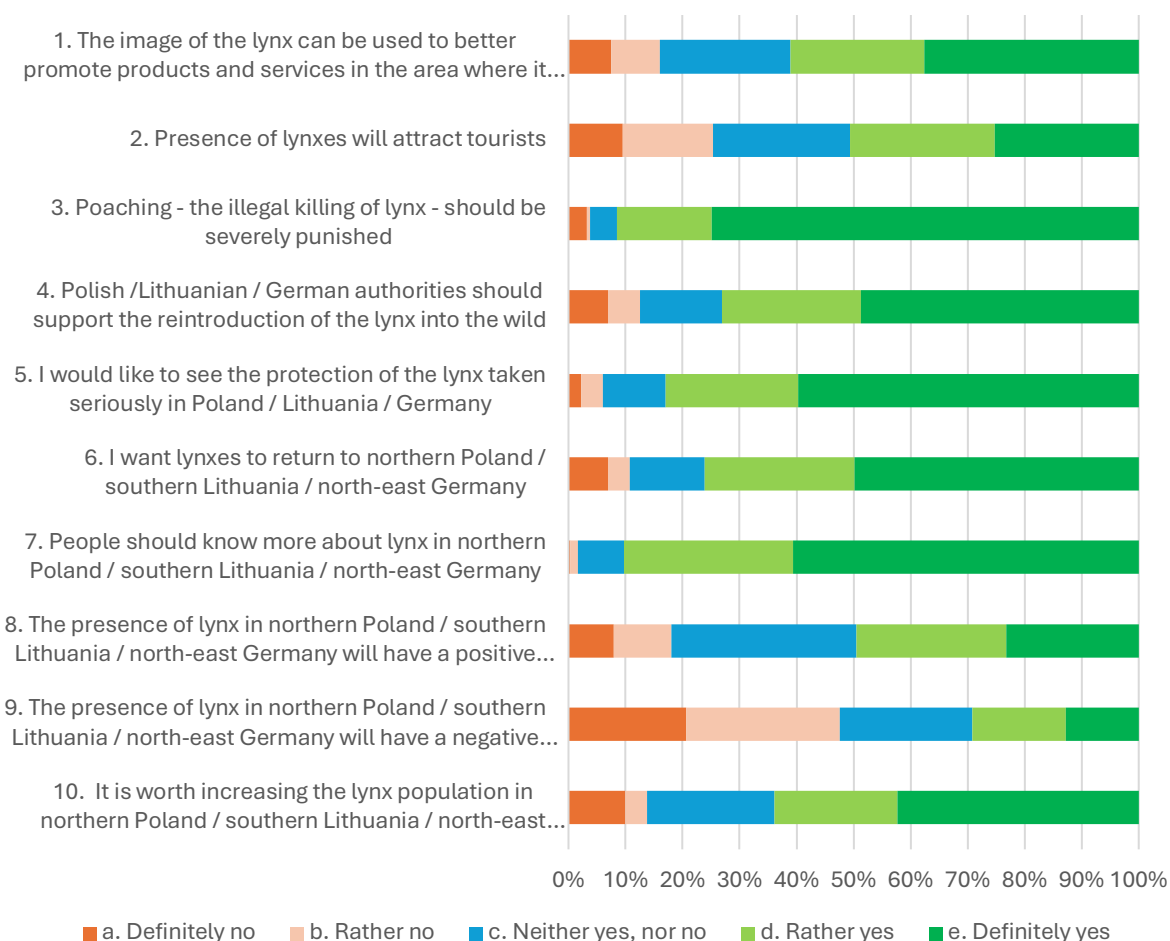
LT: Lūšių populiacija pietų Lietuvoje per pastaruosius 10 metų: a: sumažėjo; b: padidėjo; c: liko nepakitusi; d: nežinau

DE: Luchspopulation in Nordostdeutschland in den letzten 10 Jahren: a: Verringert; b: Vermehrt; c: Keine Veränderung; d: weiß nicht

SUVOKIMAS IR POŽIŪRIS

Respondentų įsitikinimai ir požiūris į lūšis yra gana teigiami (Fig. 3). Daugiau nei pusė respondentų mano, kad lūšys gali padėti populiarinti vietos paslaugas ir produktus bei pritraukti turistų. Didžioji dauguma pasisako už griežtą bausmę už lūšių brakonieriaimą, taip pat dauguma mano, kad jų šalies valdžios institucijos turėtų rimtai žiūrėti į lūšių apsaugą ir remti šios rūšies reintrodukciją į gamtą. Daugiau nei du trečdaliai respondentų nori, kad lūšys būtų atkurta jų gyvenamame regione, ir mano, kad reikia šviesti gyventojus apie šią rūšį. Tačiau nuomonės išsiskyrė dėl lūšių poveikio kitoms laukinėms rūšims - akivaizdu, kad reikia toliau šviesti visuomenę ir suinteresuotąsias šalis šiuo klausimu.

Fig. 3. Attitudes and perception of lynx.

PL: Przekonania i postawy wobec rysia. 1: Wizerunek rysia może być wykorzystany do lepszego promowania produktów i usług na terenie jego występowania; 2: Obecność rysia przyciągnie turystów; 3: Kłusownictwo – nielegalne zabijanie rysia – powinno być ostro karane; 4: Polskie władze powinny wspierać przywracanie rysia do środowiska; 5: Chcę, aby ochrona rysia była poważnie traktowana w Polsce; 6: Chcę, aby rysie powróciły na tereny północnej Polski; 7: Ludzie powinni więcej wiedzieć o rysiach w Polsce; 8: Obecność rysia w północnej Polsce będzie miała pozytywny wpływ na inne dzikie zwierzęta; 9: Obecność rysia w północnej Polsce będzie miała negatywny wpływ na inne dzikie zwierzęta; 10: Warto zwiększać populację rysia w północnej Polsce; a: zdecydowanie nie; b: raczej nie; c: ani tak, ani nie; d: raczej tak; e: zdecydowanie tak.

LT: Įsitikinimai ir požiūris į lūšis. 1: Lūšies įvaizdis gali būti naudojamas geriau reklamuoti produktams ir paslaugoms jos paplitimo teritorijoje; 2: Lūšys pritrauks turistų; 3: Už brakonieriavimą - neteisėtą lūšių žudymą - turėtų būti griežtai baudžiama; 4: Lietuvos valdžios institucijos turėtų remti lūšių reintrodukavimą į laukinę gamtą; 5: Norėčiau, kad į lūšių apsaugą Lietuvoje būtų žiūrima rimtai; 6: Noriu, kad į pietų Lietuvą sugrįžtų lūšys; 7: Žmonės turėtų daugiau žinoti apie lūšis pietų Lietuvoje; 8:

Lūšys pietų Lietuvoje turės teigiamą poveikį kitiems laukiniams gyvūnams; 9: Lūšys pietų Lietuvoje turės neigiamą poveikį kitiems laukiniams gyvūnams; 10: Verta padidinti lūšių populiaciją pietų Lietuvoje; a: Tikrai ne; b: Veikiau Ne; c: Nei taip, nei ne; d: Veikiau taip; e: Tikrai taip.

DE: Überzeugungen und Haltungen gegenüber Luchsen. 1: Das Bild des Luchses kann genutzt werden, um Produkte und Dienstleistungen in seinem Verbreitungsgebiet zu bewerben; 2: Die Anwesenheit von Luchsen wird Touristen anziehen; 3: Wilderei - die illegale Tötung von Luchsen - sollte streng bestraft werden; 4: Die deutschen Behörden sollten die Wiederansiedlung des Luchses in freier Wildbahn unterstützen; 5: Ich will, dass der Schutz des Luchses in Deutschland ernst genommen wird; 6: Ich will, dass die Luchse nach Nordostdeutschland zurückkehren; 7: Menschen sollten mehr über Luchse in Deutschland wissen; 8: Die Anwesenheit von Luchsen in Nordostdeutschland wird sich positiv auf andere Wildtiere auswirken; 9: Die Anwesenheit von Luchsen in Nordostdeutschland wird sich negativ auf andere Wildtiere auswirken; 10: Es lohnt sich, den Luchsbestand in Nordostdeutschland zu erhöhen; a: Eindeutig nein; b: Eher nein; c: Weder ja noch nein; d: Eher ja; e: Eindeutig ja.

LŪŠIŲ SVARBA VISUOMENEI

Laukiniai gyvūnai ir lūšys apskritai respondentams yra labai svarbūs (Fig. 4). Didžioji dauguma respondentų (daugiau nei 80 %) teigiamai vertina lūšių reintrodukciją į savo šalies aplinką ir mano, kad lūšys yra svarbios ateities kartoms, vertina šią rūšį nepriklausomai nuo galimybės jas stebėti ir mano, kad lūšys turi teisę gyventi laukinėje gamtoje jų šalyje. Dauguma respondentų (daugiau nei 70 proc.) taip pat jaustūsi patogiai vaikščiodami miške, kuriame gyvena lūšys. Apskritai laukiniai gyvūnai yra svarbūs beveik visiems respondentams (daugiau kaip 95 % nuorodų), o lūšys svarbios daugiau kaip 80 % jų.

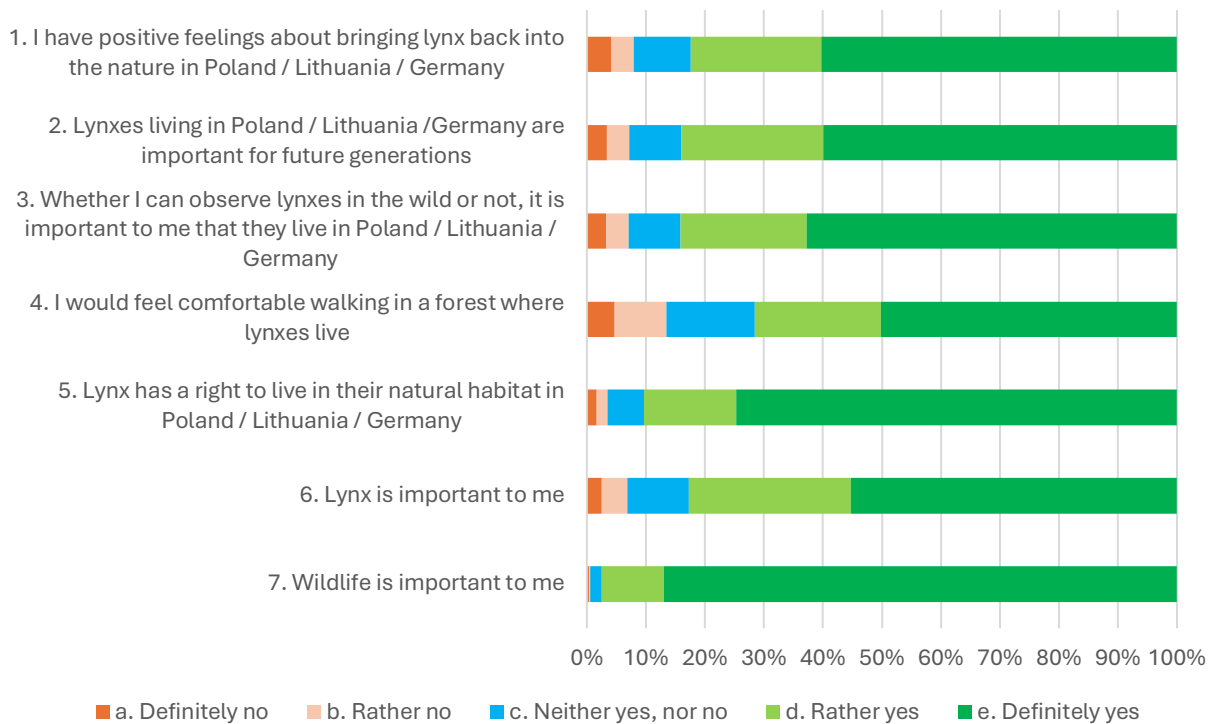

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Fig. 4. Importance of wildlife and lynx.

PL: Znaczenie dzikich zwierząt i rysia. 1: Mam pozytywne uczucia wobec

przywracania rysia do środowiska w Polsce; 2: Rysie żyjące w Polsce są ważne dla przyszłych pokoleń; 3: Niezależnie od tego, czy mogę obserwować rysie w naturze czy nie, jest dla mnie ważne, że mieszkają one w Polsce; 4: Czulbym się komfortowo spacerując po lesie, w którym mieszkają rysie; 5: Rysie mają prawo do życia w swoim naturalnym środowisku w Polsce; 6: Rysie są dla mnie ważne; 7: Dzika przyroda jest dla mnie ważna; a: zdecydowanie nie; b: raczej nie; c: ani tak, ani nie; d: raczej tak; e: zdecydowanie tak.

LT: Laukinių gyvūnų ir lūšių svarba. 1: Teigiamai vertinu lūšių sugrąžinimą į Lietuvos aplinką; 2: Lietuvoje gyvenančios lūšys yra svarbios ateities kartoms; 3: Nesvarbu, ar galiu stebėti lūšis laisvėje, ar ne, man svarbu, kad jos gyvena Lietuvoje; 4: Gerai jausčiausi vaikščiodamas miške, kuriame gyvena lūšys; 5: Lietuvoje lūšys turi teisę gyventi savo natūralioje buveinėse; 6: Lūšys man yra svarbios; 7: Man svarbi laukinė gamta; a: Tikrai ne; b: Veikiau Ne; c: Nei taip, nei ne; d: Veikiau taip; e: Tikrai taip.

DE: Die Bedeutung von Wildtieren und Luchsen. 1: Ich stehe der Wiederansiedlung von Luchsen in der Natur in Deutschland positiv gegenüber; 2: Die in Deutschland lebenden Luchse sind wichtig für zukünftige Generationen; 3: Ob ich nun Luchse in freier Wildbahn beobachten kann oder nicht, es ist mir wichtig, dass sie in Deutschland leben; 4: Ich würde mich wohlfühlen, wenn ich in einem Wald spazieren ginge, in dem Luchse leben; 5: Der Luchs hat ein Recht darauf, in seinem natürlichen Lebensraum in Deutschland zu leben; 6: Luchse sind wichtig für mich; 7: Wildtiere sind wichtig für mich. a: Eindeutig nein; b: Eher nein; c: Weder ja noch nein; d: Eher ja; e: Eindeutig ja.

GRĖSMIŲ IR NAUDOS SUVOKIMAS

Atsakydami į atvirą klausimą apie lūšių naudą ir grėsmes aplinkai, 107 Lenkijos respondentai nurodė naudą, o 69 - grėsmes. Lietuvos respondentai nurodė 26 naudą ir 40 grėsmių, o Vokietijos respondentai nurodė 48 naudą ir 46 grėsmes. Dauguma išvardytų privalumų susiję su biologinės įvairovės didinimu, bendra nauda gamtai ir pusiausvyros gamtoje atkūrimu (80 nuorodų), po to - su kitų rūšių populiacijos reguliavimu (60 nuorodų) - dažniausiai buvo įvardijamos stirnos, tačiau taip pat minimi bebrai ir graužikai (Fig. 5). Po to sekė nauda turizmui ir regiono turistinio patrauklumo didinimas (21 nuoroda), savaiminė lūšių vertė ir džiaugsmas dėl jų sugrįžimo į aplinką (18 nuorodų), estetinė lūšių vertė (8 nuorodos), aplinkosauginio sąmoningumo didinimas ir visuomenės aplinkosauginis švietimas (6 nuorodos).

Dauguma respondentų išvardytų grėsmių yra susijusios su gyvulių saugumu (41 nuoroda), po to seka elnių populiacijos, kitų medžiojamųjų gyvūnų populiacijos mažėjimas ir ekosistemos trikdymas dėl kitų rūšių mažėjimo (po 34 nuorodas). Lietuvos respondentai ypač nurodė grėsmę kiškių populiacijai. Nepagrįstos žmonių baimės ir nepritartimas lūšiai dėl žinių stokos taip pat išvelgiamos grėsmės (20 nurodymų). Taip pat paminėtos grėsmės naminiams gyvūnams, visų pirma laisvai besiganančioms katėms (17 nurodymų), eismo įvykių rizika, grėsmės žmonėms ir brakonieriaavimo atsiradimas (po 6 nurodymus).

Svarbu tai, kad lūšių buvimo poveikį elnių populiacijai respondentai įvardijo ir kaip naudą, ir kaip grėsmę. Kalbant apie naudą, teiginiai apie lūšių poveikį šernų populiacijoms dažniausiai pasitaikydavo kalbant apie pusiausvyros palaikymą ekosistemoje ir teigiamą poveikį augalų atsikūrimui. Kalbant apie grėsmes, jie dažniausiai buvo susiję su sumažėjusiomis medžiojamųjų gyvūnų populiacijomis ir apsunkinta medžiokle.

Co-funded by
the European Union

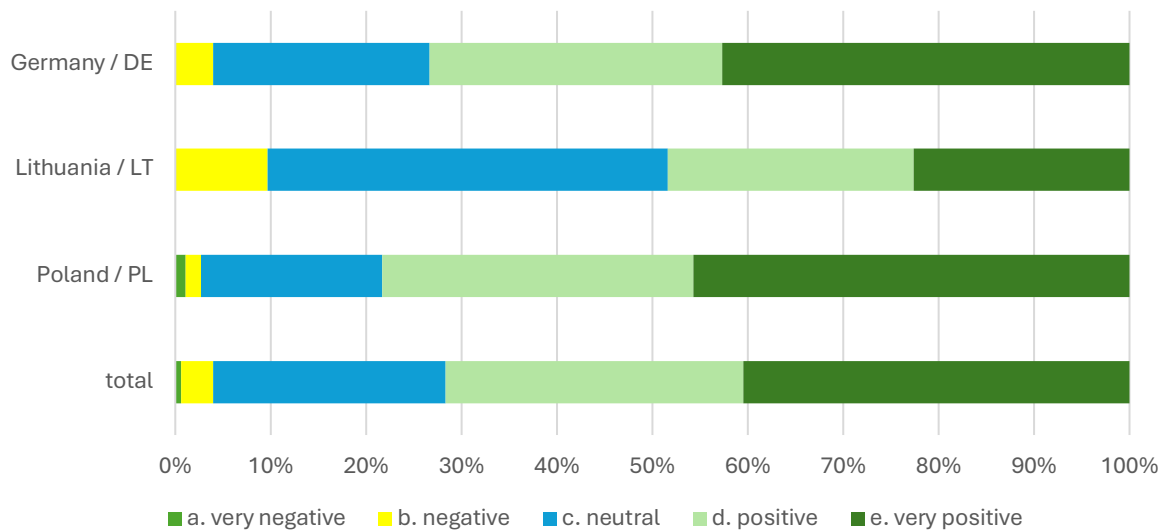

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

EMOCIJOS

Apskritai respondentai jaučia teigiamus ir labai teigiamus jausmus lūšims (Fig. 6). Didžiausia neutralių jausmų turinčių respondentų dalis yra tarp Lietuvos respondentų, o daugiausia teigiamai nusiteikusių - tarp Lenkijos respondentų.

Fig. 6. What are your feelings towards lynxes?

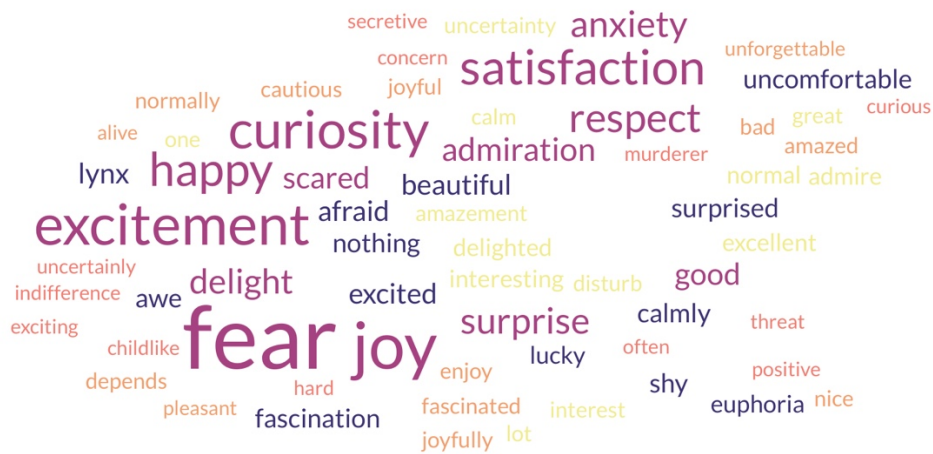
PL: Jakie są Pana(i) uczucia wobec rysi? a: bardzo negatywne; b: negatywne; c: neutralne; d: pozytywne; e: bardzo pozytywne.

LT: Kokie Jūsų jausmai lūšių atžvilgiu? a: labai neigiami; b: neigiami; c: neutralūs; d: teigiami; e: labai teigiami.

DE: Was ist Ihre persönliche Haltung zu Luchsen? a: sehr negativ; b: negativ; c: neutral; d: positiv; e: sehr positiv.

Atsakydami į atvirą klausimą apie emocijas susitikimo su lūšiu situacijoje, pirmiausia išreiškė baimę, bet taip pat ir įvairias teigiamas emocijas, tokias kaip jaudulys, džiaugsmas, smalsumas, pasitenkinimas, baimė, laimė, nuostaba (Fig. 7). Baimė nebūtinai susijusi su neigiamu požiūriu į lūšį, bet yra racionali reakcija į susidūrimą su laukiniu plėšrūnu. Aiškiai neigiamos emocijos, pavyzdžiui, pyktis, pasireiškė retai. Tarp emocijų, susijusių su galimu lūšių buvimu šalia jų gyvenamosios vietos, respondentai taip pat minėjo daugiausia teigiamas emocijas, daug rečiau nurodydami ir baimę bei nerimą (Fig. 8).

Fig. 7. How would you feel if you met a wild lynx? Word cloud based on answers to an open-ended question.

PL: *Co by Pan(i) czuł(a) spotykając dzikiego rysia? Word cloud na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte.*

LT: *Kaip jaustumėtės sutikę laukinę lūšį? Žodžių debesis pagal atsakymus į atvirą klausimą.*

DE: *Word cloud auf der Grundlage der Antworten auf die offene Frage.*

PATIRTIS SU LŪŠIMIS

Didžioji dauguma respondentų bent kartą gyvenime yra matę lūšį, 68 % - nelaisvėje (parodų aptvare ar zoologijos sode), 37 % - laisvėje ir tik 9 % niekada nėra matę lūšies. Net trys ketvirtadaliai respondentų norėtų dar kartą arba pirmą kartą pamatyti lūšį laukinėje gamtoje (76 % respondentų).

Tarp apklaustų žmonių 9 % respondentų asmeniškai patyrė lūšies padarytą žalą. Tarp jų buvo 13 žmonių iš Lenkijos (7 % lenkų respondentų), 12 žmonių iš Lietuvos (19 %) ir 3 žmonės iš Vokietijos (4 %).

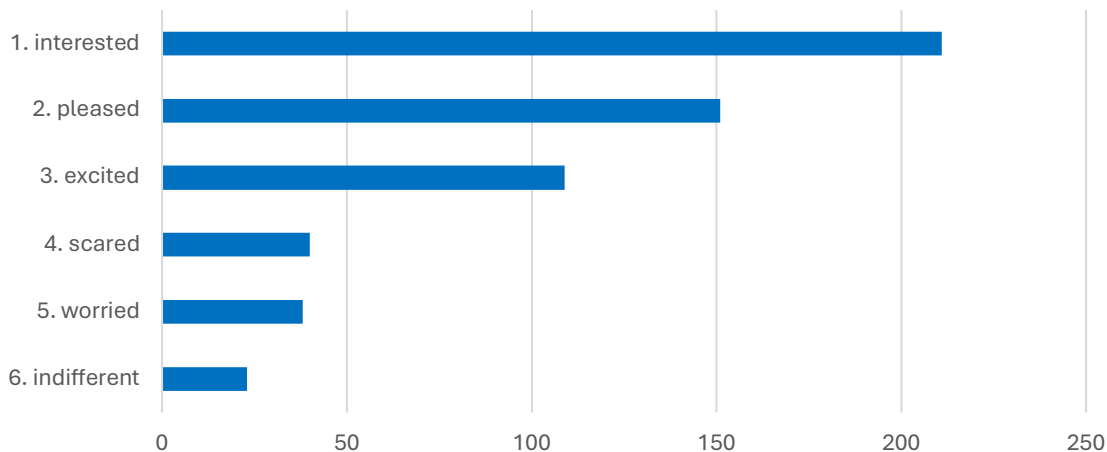

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Fig. 8. How would you feel knowing that lynx live in the vicinity of your place of residence (up to 10 km from home)? Multiple choice question.

PL: Jakie emocje czuł(a)by Pan(i) wiedząc, że rysie żyją w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania (do 10 km od domu)? Odpowiedzi: 1: ciekawość; 2: radość; 3: ekscytację; 4: strach; 5: zmartwienie; 6: obojętność.

LT: Kokias emocijas patirtumėte žinodami, kad netoli jūsų gyvenamosios vietos (iki 10 km nuo namų) gyvena lūšys? Atsakymai: 1: smalsumas; 2: pasitenkinimas; 3: teigiamas jaudulys; 4: baimė; 5: nerimas; 6: abejingumas.

DE: Welche Gefühle würden Sie empfinden, wenn Sie wüssten, dass Luchse in der Nähe Ihres Wohnorts (bis zu 10 km von Ihrem Haus entfernt) leben? Antworten: 1: Neugier; 2: Freude; 3: Aufregung; 4: Angst; 5: Sorge; 6: Gleichgültigkeit.

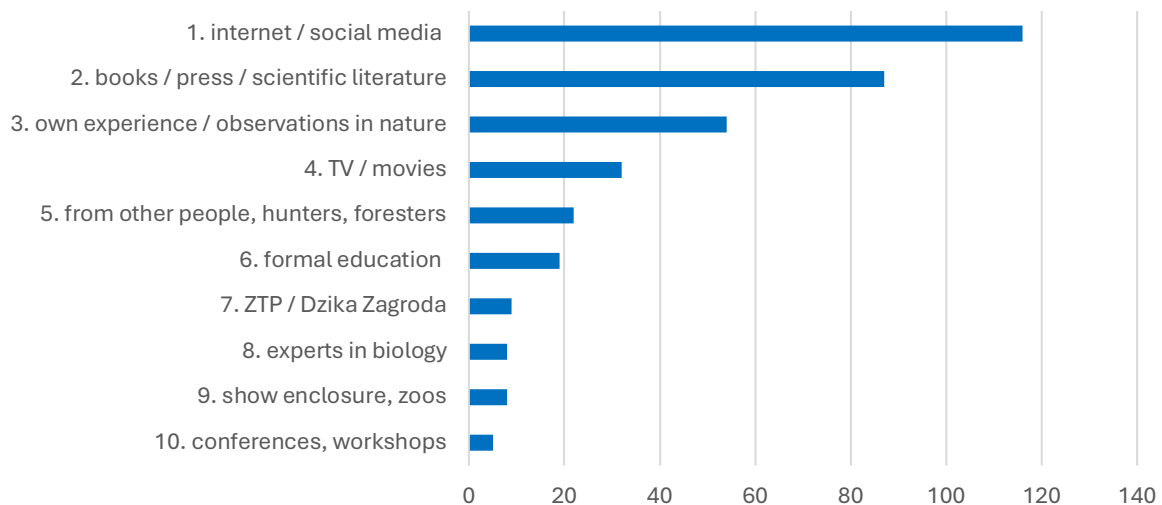
NUOMONĖ APIE PROJEKTĄ

Labai didelė dalis respondentų (42 proc.) yra girdėję apie lūšių populiacijos atkūrimo projektą šiaurės Lenkijoje, šiaurės rytų Vokietijoje ir pietų Lietuvoje. Didžiausia dalis respondentų, susipažinusių su projekto veikla, yra Lenkijoje (52 %), o mažiausia - Vokietijoje (27 %). Daugumos respondentų nuomone, projektas prisideda prie geresnės lūšių apsaugos regione (iš viso 79 % nurodė „tikrai taip“ ir „taip“). Beveik kas trečias respondentas yra susipažinęs su projekto interneto svetaine (32 proc.), o labiausiai su interneto svetaine, kurioje skelbiama informacija apie projekto veiklą - „hunter.lt“ - susipažinę Lietuvos respondentai (81 proc.). Lenkijoje ir Vokietijoje su interneto svetainėmis „lynx.org“ ir „rewilding-oder-delta.com“ susipažinę 27 proc. respondentų.

ŽINIŲ APIE LŪŠIS ŠALTINIAI

Žinių apie lūšis respondentai pirmiausia sėmėsi iš interneto, po to iš knygų, profesinės ir populiariosios spaudos, mokslinės literatūros, savo patirties būnant miške, filmų ir televizijos (Fig. 9). Rečiau kaip žinių apie lūšis šaltinis buvo minimi kiti žmonės, įskaitant medžiotojus ir miškininkus, formalųjį išsilavinimą mokykloje ir koledže, ekspertus, zoologijos sodus ir parodų aptvarus, dalyvavimą konferencijose ir seminaruose. Reikšminga, kad tarp atviro klausimo nuorodų kaip žinių šaltinis buvo paminėta Vakarų Pomeranijos gamtos draugija ir „Dzika Zagroda“.

Fig. 9. Sources of knowledge about lynx.

PL: Źródła wiedzy o rysiach. 1: internet / media społecznościowe; 2: książki, prasa, literatura naukowa; 3: własne doświadczenia, obserwacja przyrody; 4: TV, filmy; 5: inni ludzie, myśliwi, leśnicy; 6: formalna edukacja; 7: ZTP, Dzika Zagroda; 8: eksperci biologicy; 9: zagrody pokazowe, zoo; 10: konferencje, warsztaty.

LT: Žinių apie lūšis šaltiniai. 1: internetas / socialinės medijos; 2: knygos, spauda, mokslinė literatūra; 3: savo patirtis, gamtos stebėjimas; 4: televizija, filmai; 5: kiti žmonės, medžiotojai, miškininkai; 6: formalusis švietimas; 7: ZTP, „Dzika Zagroda“; 8: biologai ekspertai; 9: parodomieji aptvarai, zoologijos sodai; 10: konferencijos, seminarai.

DE: Quellen des Wissens über Luchse. 1: Internet/Soziale Medien; 2: Bücher, Presse, wissenschaftliche Literatur; 3: eigene Erfahrungen, Naturbeobachtung; 4: Fernsehen, Filme; 5: andere Menschen, Jäger, Förster; 6: formale Bildung; 7: ZTP, „Dzika Zagroda“; 8: Fachbiologen; 9: Schaugehege, Zoo; 10: Konferenzen, Workshops.

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

IŠVADOS

- Apklaustos grupės turi bazinį žinių apie lūšis lygį. Žinias taip pat verta papildyti informacija apie lūšių teritorijos dydį ir jų vaidmenį ekosistemoje.
- Požiūris į lūšis ir jų apsaugą iš esmės yra teigiamas. Verta užtikrinti, kad didėjant lūšių paplitimui aplinkoje šis požiūris nepasikeistų į labiau neigiamą.
- Pagrindinės grupės, į kurias reikia atkreipti dėmesį dėl galimų konfliktų su lūšių apsauga, yra veisėjai, medžiotojai ir naminių gyvūnėlių savininkai, visų pirma laisvai vedžiojamų kačių, taip pat žmonės, vedžiojantys šunis miške.
- Švietėjiška veikla turėtų užkirsti kelią nepagrįstos baimės ir nerimo dėl lūšių buvimo aplinkoje atsiradimui.
- Verta pasinaudoti respondentų teigiamomis emocijomis, kurias jie išreiškė lūšims. Ryšių buvimu aplinkoje galima pasinaudoti skatinant turizmą regione, taip pat reklamuojant vietos produktus ir paslaugas.
- Svarbu pabrėžti apskritai teigiamus įsitikinimus, požiūrį ir emocijas lūšių atžvilgiu, nepaisant to, kad apklausoje dalyvavo daug asmenų, asmeniškai patyrusių lūšių daromą žalą.
- Svarbu užtikrinti patikimos informacijos apie lūšis prieinamumą internete, nes daugeliui respondentų tai yra pagrindinis informacijos šaltinis. Patartina naudoti ir interneto svetaines, ir socialinę žiniasklaidą, ir įvairias žiniasklaidos priemones - tiek straipsnius, tiek vaizdo įrašus.
- Interneto svetainės, kuriose projekto partneriai teikia informaciją apie savo veiklą, respondentams nėra plačiai žinomos. Vis dėlto atviruose klausimuose apie žinių apie lūšis šaltinius Vakarų Pomeranijos gamtos draugija ir „Dzika Zagroda“ buvo paminėtos, nors ir nedidelio skaičiaus žmonių.

Co-funded by
the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej